

Les ratlles de la vida o per *El quadern d'Àngela*, aquesta darrera englobada en un tipus de narrativa, la dirigida als joves, que reivindica i que no descarta reprendre en un futur. "Afronte l'escriptura d'una novel·la juvenil o per a

adults de la mateixa manera. En l'àmbit lingüístic o d'història, l'exigència és la mateixa, no crec que siga un gènere menor", sosté, tot i reconèixer que els reptes que plantejava *Les ratlles de la vida* eren més complexos. Allò

substancial, en tot cas, és que l'autora ha creuat amb suficiència els àmbits no sempre permeables entre universos creatius amb codis diferenciats. I que, gràcies a això, l'espectre dels seus lectors s'ha eixamplat.

UN PAÍS DE PARAULES

Dues voluntats poètiques de ser

Francesc Calafat

L'OS DE LA MÚSICA

Isabel Garcia Canet
Edicions Bromera
Alzira, 2011
95 pàgines

POEMES A LA INTEMPÈRIE

Begonya Pozo
Editorial Tres i Quatre
València, 2011
60 pàgines

Isabel Garcia Canet amb *L'os de la música*, mereixedor del premi Vicent Andrés Estellés de Burjassot, fa un salt qualitatiu extraordinari respecte del seu primer llibre. Per mitjà d'un domini versàtil del ritme del vers, l'autora elabora una lírica potent, farcida de ressonàncies, com ja suggereix el títol mateix, que evoca, d'entrada, els colps durs que rep la part sensible del colze, la vida en el seu complex periple. *L'os de la música* pot ser el censor i el fil germinal que travessa la vida, l'aspira, la somia, la transfigura, la sedimenta i la transmet. Fet i fet, és el neguit, la sensibilitat i la vivència: les restes d'allò viscut, la mare de nous anhels.

L'os de la música és un viatge real, a París, i simbòlic, "darrere els fantasmes de la vida", perquè "del buit de fam brolla el viatge". L'obertura al desconegut, la recerca de llum, implica conèixer els "jo" que oferirà el temps; esgotar "la brasa que som" pot comportar una "indigestió de beure

Isabel Garcia Canet. / J. CÍSCAR

desmesuradament la vida": el naufragi i la fugida permanent. Els perills no sempre vénen de fora, poden ser al "mirall de dins". En tot cas, es tracta de regatejar i entendre les mutacions de l'existència, pel fet que amb els fracassos "coneixes els límits / del que et pertany". La distància de València obliga el personatge a habitar amb el record i, amb el retorn, la viu com un convidat, com un exiliat que mira de descobrir les noves realitats alhora que en somia d'altres. Projecta, ara, una mirada dura, blava en sentit picassà, del rovell de la ciutat i dels seus habitants, una geografia ben diferent de les pompes oficials. Aquests nuclis temàtics, amb poemes que so-

vint parteixen d'una situació concreta, solen transcendir-la amb la reflexió i les imatges. Tot plegat, un llibre que, al marge d'alguns excessos, és d'una significativa força expressiva.

Begonya Pozo, després de diversos llibres en castellà, s'estrena en la nostra llengua amb una proposta plena d'incert, *Poemes a la intempèrie*, guanyadora del Premi Senyoriu Ausiàs March de Beniarjó. És una proposta complementària a l'anterior. És una lírica basada en l'austeritat expressiva, en la reticència, però que té les seues armes en la picardia literària, en la factura dels poemes

breus i en el domini d'un final que capgira l'inici. Es decanta pel repunt vital, la via directa, la contundència i la reflexió, i tracta aspectes de gran interès ("és el moment de tornar a les coses / de posar-los els noms sense mirar / els efectes que causen sobre les animes"), unes vegades íntims, d'altres més socials, més vindicats, sense oblidar els apunts irònic i desconfiat. Amb els incerts que conté, el llibre fa curt, perquè segurament hi falta una mica de volada. Amb tot, Begonya Pozo ofereix una proposta fresca, en què molts versos sonen més plens llegits en veu alta, i demostra que manufactura amb eficàcia un terreny, el líric, que coneix molt bé.

A MANERA DE TASCÓ

Font de Mora o el despropòsit

Vicent Alonso

Ho recordava fa uns dies Josep Torrent en les pàgines d'aquest diari: l'entrada del senyor Camps el juny del 2003 a la presidència de la Generalitat fou acompanyada d'afirmacions en favor de l'ús del valencià. Mentre diumenge passat llegia les reflexions del periodista vaig recordar amb algun detall que en àmbits culturals bastant allunyats de posicions dretanes —en aparença, si més no— corria la brama que alguna cosa es coïa en les files populars que anunciava un canvi en les seues actituds respecte d'una llengua que sistemàticament havien menyspreat per acció i omisió. González Pons, conseller aleshores del govern de Camps, era una peça clau de la nova imatge. Qui mire la premsa del moment, constatarà totes les expectatives que, una nit del novembre d'aquell mateix any, alçà la presència del flamant conseller en l'acte de lliurament dels premis Ciutat d'Alzira. Tinc motius personals per a recordar-ho ja que aquella nit vaig ser un dels guardonats. Els tímids xiulets que s'hi sentiren durant els parlaments denunciaven que la brama del canvi d'actitud corria per la sala i que més d'un s'ensumava alguna cosa. O el que és el mateix: que per a més d'un tot allò era una pantomima perfectament estudiada i escenificada. En el seu article, Torrent afirma amb contundència que tot s'estroncà per la intervenció directa i autoritària de José Maria Aznar. És ben possible, però assegure que en aquella tardor del 2003 si alguns hi veien indicis de canvis d'actitud, uns altres estàvem convençuts almenys d'una cosa: que maneres diferents no impliquen objectius també diferents, per bé que les formes educades sempre s'agraeixen. Hi ha cap dubte que la política contemporània —i segurament la de sempre— compta amb la imatge com una aliada decisiva?

Siga com vulga, el temps transcorregut dona arguments decisius que fan inclinar la balança en una direcció indiscutible, que Camps i Font de Mora volen rematar ara carregant contra la Llei d'Ús i Ensenyament. Els valencians tenim la desgràcia que una gran part de la classe política —la dreta en ple, sens dubte— no estima el valencià. No cal anar més que a fets fàcilment constatables. Han notat vostés cap interès per millorar el coneixement de les seues habilitats en l'ús de la llengua? Qui de tots ells superaria un examen elemental d'expressió i correcció lingüístiques? Quan els han vist vostés parlar espontàniament de llibres, clàssics o contemporanis? Què podem esperar d'uns governants

que permeten, per exemple, que el Palau de la Música edite textos on podem llegir que Mendelssohn-Bartholdy era d'una "família fesol" o que ens volen fer creure que Beethoven, a propòsit de la cinquena simfonia, pronuncià la famosa frase: "el destí que flama a la porta"? No creguen vostés que són excepcions. El menyspreu és sistemàtic. Tant fa que siga Mozart com Xostakóvitx, Mahler o Borodin. El traductor automàtic és la norma estalviadora, de diners i de responsabilitats, i la conseqüència de tot plegat: la manca absoluta de respecte a la llengua i als valencians. I això en un dels temples de la cultura del cap i casal. Imaginen vostés què passaria si els textos originals dels programes de mà del Palau es redactaren en valencià i que aparegueren en castellà en la versió d'un traductor automàtic amb perles de naturalesa semblant.

Alejandro Font de Mora.

Una gran part de la classe política —la dreta en ple, sens dubte— no estima el valencià

Ja fa temps que parle en aquesta secció a propòsit de llibres. Avui, encara que no ho sembla, també; de tant en tant, convé referir-se a llibres no escrits o que el temps ha imprès en les pàgines de la quotidianitat. N'hi ha un amb el títol d'aquest mateix article i amb una conclusió incontestable: els arguments del conseller de torn són un seguit de despropòsits que amenacen l'ús i l'ensenyament del valencià. Font de Mora n'és l'executor, però la cosa ve de lluny i apunta a posicions nuclears d'una dreta que menteix sistemàticament quan fa creure que les hores esmerçades a aprendre la llengua pròpia van en detriment dels esforços per a aprendre'n d'altres. Les llengües, al capdavall, o s'estimen o esdevenen aliment exclusiu de traductors i correctors automàtics.